

Dva domky na okraji vesnice. Sériová architektura ze začátku padesátých let, vzrostlé stromy na zahrádkách, šípovitě svařovaný plot jako památka na dobové okouzlení Bruselem. Z lidí, kteří tu kdysi bydleli, už dávno nikdo nežije, ostatně i pamětníků tragického případu se najde málo.

„Jak se vlastně jmenovala? Průšová? Asi ne, ale na tom už snad ani nezáleží. A on, ten soused, byl myslím Houdek. Ale pes byl Tarzan, to vím určitě.“

Vzpomínka na zvíře překonala půl století. Věrný německý ovčák se nesmířil se smrtí svého pána, zoufale tesknil, nejedl ani nepil a třetí den pošel. Jeho majitel, Milan Průša, má zašlý pomník na venkovském hřbitově. Pes skončil zřejmě někde v kafilerii.

„Prej to byla hezká ženská, ale já tenkrát po holkách ještě nekoukal,“ pravil domorodec a pomalou chůzí se odebral do místní hospody. Teď už ho nejspíš také nechávají ženy v klidu. Inu, všechno má svůj čas. Ten zašlý dýchá z vyšetřovacího spisu, který jakousi náhodou unikl běžné skartaci.

Případ Průša.

Šestnáctého dubna roku 1954 oznámila na místním oddělení Veřejné bezpečnosti jistá Jarmila Průšová, že se stejného dne, přibližně v 18.00 hodin, v obývacím pokoji rodinného domku zastřelil její manžel Milan Průša. Policisté z oddělení zajistili místo činu a o hodinu později dorazil do vesnice výjezd pracovníků kriminálky.

V textu jsou odkazy na přiloženou fotodokumentaci, ale ta v průklepové variantě spisu chybí. Nutno se tedy spokojit s popisem pouze slovním.

- Bohužel, místo nálezu mrtvého těla už nebylo zachováno v původním stavu. Podlaha v místnosti byla vydrhnutá, mrtvola Milana Průši rovněž čistě umytá a převlečená do svátečních šatů ležela ve vedlejším pokoji na lavici pokryté bílým prostěradlem. Kriminálnísté zaznamenali průstřel hlavy, v okolí vstřelu však nebyly žádné zjevné stopy po ožehnutí. U dveří našli vystřelenou nábojnici ráže 6,35 milimetrů a paní Průšová jim předala automatickou pistoli s tím, že je to zbraň, se kterou se manžel zastřelil. V nábojové komoře byl jeden náboj, v zásobníku další tři.

Na šestnáctého dubna roku čtyřiapadesát připadl Velký pátek, vesnice žila sváteční atmosférou. Také Jarmila Průšová připravovala v kuchyni velikonoční mazance.

„Manžel pracoval v textilce v okresním městě jako řidič,“ uvedla v první výpovědi. „Po těžké havárii, kterou měl před dvěma lety, zůstal částečně invalidní a přivydělával si ve fabrice jako strážný. Proto měl služební pistoli. Psa si pořídil, aby při nočních směnách nebyl tak sám. Snažil se ho dobře vycvičit, a tak když přišel z práce, bylo to kolem třetí odpoledne, popadl Tarzana a šel s ním na procházku. Pootevřeným oknem jsem slyšela rány, to manžel v polích zkoušel, jestli se pes nepoleká střelby. Vrátili se kolem šesté, já zrovna roztápěla troubu. Šla jsem pro něco do komory kolem obývacího a zahlédla Milana, jak objímá německého ovčáka kolem krku a povídá mu: Ahoj, Tarzánku, měj se tu dobře. Vůbec mě nenapadlo, že se s ním vlastně loučí. Pak se ozval výstřel. Podívala jsem se tam, manžel ležel

LEGENDA O PSOVI

na podlaze a z hlavy mu tekla krev. Hrozně jsem se vyděsila, běžela pro souseda, který bydlí ve vedlejším domku. Vrátil se se mnou, zkoušel nahmatat tep, a pak řekl, že je Milan mrtvý. Zavolał policii a než přijeli, tak jsem manžela omyla, převlékla a společně jsem ho odnesli na lavici.“

Není známo, jak situaci komentoval vyšetřovatel, ale na okraj textu připsal veliký vykřičník. Ostatně, ono těch podivností na celé záležitosti bylo víc.

Soudní pitva prokázala, že smrt nastala zastřelením ze vzdálenosti delší než patnáct centimetrů. Vstřel byl zjištěn pod levým nadočnicovým obloukem nad vnitřním očním koutkem, výstřel v pravé týlní kosti. Následné krvácení a porušení důležitých mozkových center bylo s dalším životem neslučitelné a ani okamžitá lékařská pomoc na tom nemohla nic změnit.

Jistě, je možné, že se sebevrah zastřelil z větší než bezprostřední vzdálenosti, není to však obvyklé. Navíc, mrtvý muž byl prokazatelně pravák, s čímž nekořespondoval vstřel na levé části hlavy.

Předběžně byly stanoveny tři vyšetřovací verze. Podle první šlo o sebevraždu a poškozený úmyslně chtěl obrátit pozornost k někomu jinému. Podle druhé zabila manžela paní Průšová a všechno naaranžovala tak, aby se zdálo, že si její manžel vzal život sám. Podle třetí zavraždil Milana Průšu jeho soused Jaroslav Houdek.

Velikonoce před čtyřiapadesáti lety. Koselní zvony odletěly do Říma, do chalup se sjížděli hosté, místní hospoda praskala ve švech. Operativci kriminálky se mezi tím návalem vcelku ztratili, a protože se většinou

nemluvilo o ničem jiném než o nedávné tragédii, nemuseli ani klást opakované otázky. Milan Průša byl o patnáct let starší nežli jeho manželka a nebylo žádným tajemstvím, že jim to doma moc neklapalo. Vina na nesouladu byla zřejmě na obou stranách. Od těžkého zranění, které už navždycky donutilo Průšu belhat se o holi, se z veselého a přátelského chlapa stal stárnoucí morous, s nímž nebylo lehké najít společnou řeč. Paní Jarmila, dřív vyhlášená hvězda venkovských tancovaček, krasavice, o kterou se chlapi prali, se zase těžko smířovala s tím, že všechno pestré v životě už pomalu končí, a na programu není nic víc než šedivé stárnutí. Trochu světla do ponuré nudy přinesl až inženýr Houdek, který loni v létě koupil prázdný domek na okraji obce. V textilní továrně pracoval jako výrobce náměstků, často jezdil na služební cesty a vozil pohledné sousedce drobné dárky. Zprvu přátelský vztah se brzy stal intimním, a jak už to bývá, jediný, kdo o tom nevěděl, nebo alespoň nechtěl vědět, byl podváděný manžel.

Případ získal závažný motiv. Jistou potíž ovšem způsobovalo to, že se velice dobře hodil pro všechny tři vyšetřovací verze.

„Poslyšte, ten inženýr, Houdek, mi nějak neseď. Náplava je to, rozumíme si? A to s tou Průšovou. Jasně, nikdo není svatej, ale tohle se přece nedělá. Přebírat ženskou mrzákovi. Jo, kdyby byl Milan fit, tak by mu zakroutil krkem. Ale od té bouračky už to byl jen stín silného chlapa. Když ještě stavěl, tak tahal na lešení pytle s cementem po dvou. No nic, já se jen moc nedivím, že to všechno takhle špatně dopadlo.“

Pokud by tenkrát, v padesátých letech, probíhaly výzkumy veřejného mínění, bylo by možno prohlásit, že v žebříčku oblíbenosti jednoznačně vedl nebožtík Průša. Hluboko za ním se umístila jeho manželka a docela na dně zůstal ten podivný přivandrovalec Jaroslav Houdek.

Prokurátor jednoznačně odmítl uvalit na některého z podezřelých vyšetřovací vazbu. Ve strohém přípisu uvedl, že podle jeho názoru není případ dost pečlivě připravený. Například chybí vražedná střela. Vzhledem k tomu, že okno v místnosti bylo zavřené, nemohla přece jen tak beze stopy zmizet.

Poznámka to byla oprávněná a kriminalisté se znovu pustili do práce. Obývací pokoj, ve kterém byl mrtvý Průša nalezen, prohlíželi centimetr po centimetru. Škvíry v podlaze, stěny, nábytek, čalounění křesel. Všechno marně.

„Tak znova,“ rozhodl vyšetřovatel.

Zatímco operativci hledali ztracený kousek olova, opakovaně pročítal protokoly výpovědí.

„Šla jsem pro něco do komory kolem obývacího pokoje a zahlédla Milana, jak objímá psa kolem krku a povídá mu: Ahoj, Tarzánku, měj se tu dobře. Vůbec mě nenapadlo, že se s ním vlastně loučí...“

Chvilíčku trvalo, než si policista uvědomil, že tady něco neseď. Ovšem, pes! V okamžiku střelby byl v místnosti německý ovčák. Co se s ním stalo?

Na vsi se zatím okolo Tarzana spřádala novodobá legenda. Pohádkově věrný pes. Nemohl žít bez svého pána, odmítal potravu a po nocích teskně vyl. Nakonec umřel

s pohledem upřeným na dveře, ze kterých Milan Průša už nikdy nevyjde.

„To je ono,“ usoudil vyšetřovatel.

Co se asi na vesnici dělá s mrtvým psem?

„Zakopala jsem ho na zahradě,“ řekla paní Průšová.

Vzadu za domem, v úzkém prostoru mezi plotem a kompostem, byl Tarzanův hrob.

Bylo rozhodnuto o exhumaci. Pod dozorem okresního hygienika bylo zvířecí tělo vyzvednuto a převezeno k pitvě. Zvěrolékař v závěrečné zprávě uvedl:

„V pravé straně hrudi, mezi pátým a šestým žebrem je malý, ostře ohraničený otvor, v jehož okolí jsou chlupy nepatrně slepeny krví. Mezižební svalstvo pravé strany hrudníku je přerušeno a pomocí sondy lze sledovat kanál, jehož okolí je slabě prosáklé krví. Smrt zvířete nastala ochrnutím srdečního svalu v důsledku rychle se šířícího zánětu. Příčinou bylo zranění způsobené střelou, která byla nalezena ve tkáni levé plíce.“

Bylo přistoupeno k rekonstrukci případu, kde měla hlavní slovo prostorová geometrie. Hlava údajného sebevraha, vstřel, výstřel a smrtelně zasažený pes. Z porovnání možných přímek bylo jasné, že si Martin Průša nemohl zranění způsobit sám. Tentokrát už prokurátor rozhodl o vyšetřovací vazbě, v jejímž průběhu se Jarmila Průšová k činu přiznala.

Velmi pravděpodobně nešlo o předem připravenou vraždu, náhodná shoda okolností nabídla nečekané řešení problému a žena jednala v okamžité zkratce.

S manželzem nevycházela už dlouho, ovšem na rozvod se starým nemocným mužem neměla odvahu. Od malička byla zvyklá žít na vesnici a věděla, že okolí by jí něco takového nikdy neodpustilo. Vztah se sousedem připomínal romanticky laděnou pohádku, uvědomovala si ovšem, že něco takového nemůže dlouho tajit a obávala se hrozícího maléru.

Velikonoční pátek má pradávno mystiku, otevírají se nejen poklady, ale i nejtemnější zákoutí lidské duše. Průša se vrátil z procházky se psem, a zbraň s poloprázdným zásobníkem položil na stůl. Byl ještě zcela zaujat výcvikem. Dřepěl u německého ovčáka na zemi, a když šla kolem manželka, vyzval ji, ať na něj zkusí namířit. Zajímal ho, jak bude zvíře reagovat.

Pozvedla pistoli.

„Ale opatrně,“ řekl, „je to nabitý.“

Pevně sevřela pažbu, zavřela oči a stiskla spoušť.

O čtvrt hodiny později jí zděšený soused pomáhal nečekanou vraždu zamaskovat.

Okresní soud odsoudil Jarmilu Průšovou ke ztrátě svobody na jedenáct let, inženýr Houdek putoval za neoznámení a napomáhání k trestnému činu za mříže na dva roky. Ovšem to všechno už je dávno pryč. Půl století představuje spoustu času a starý příběh překryl zapomnění. Vesnice se změnila, dva sousední domky na okraji dnes slouží rekreantům. Ani na jména už si lidé nevzpomínají, ta, která jsme ve vyprávění použili, stejně nejsou pravá. Zůstala jen pověst o věrném psovi, který se utrpil žalem nad smrtí milovaného pána.

Antonín JIROTKA

Ilustrační foto Václav ŠEBEK

VYUŽITÍ EVROPSKÉHO ZATÝKACÍHO ROZKAZU V ROCE 2007

V roce 2007 zadržela Policie České republiky 137 osob na základě evropského zatýkacího rozkazu a 128 osob bylo zadrženo na základě českých požadavků v zahraničí.

Pracovní odbor mezinárodní policejní spolupráce policejního prezidia evidují za rok 2007 celkem 265 případů zadržení hledaných osob na základě evropských zatýkacích rozkazů vydaných českými i zahraničními justičními orgány. Na základě zatýkacích rozkazů vydaných v zahraničí proběhlo na území České republiky 137 zadržení. Celkem 58 zadržení bylo provedeno na základě požadavku Slovenské republiky a 44 zadržení pro Spolkovou republiku Německo. V evropských zemích bylo na základě požadavku České republiky zadrženo 128 osob. Nejvíce jich bylo zadrženo na Slovensku (28), ve Velké Británii (27), v Německu (19), ve Španělsku (14) a v Belgii (8).

V roce 2007 bylo podle dostupných údajů vydáno českými soudy k 31. prosinci 2007 celkem 323 evropských zatýkacích rozkazů, což znamená že úspěšnost vypatřování osob na evropské zatýkací rozkazy vydané českými soudními orgány činila cca 40%. Tento pozitivní výsledek se dá vysvětlit dobrou operativní činností orgánů Policie České republiky a zejména jednodušším a rychlejším procesem vydání evropských zatýkacích rozkazů a na to navazujícím vyhlášením mezinárodního pátrání (od 1. září 2007 cestou Schengenského informačního systému). Pro doplnění uvádíme, že od 1. září 2007 bylo realizováno 86 případů zadržení mezinárodně hledaných osob, na něž by vydán evropský zatýkací rozkaz.

ÚSPĚŠNOST VYUŽITÍ SCHENGENSKÉHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU PRO ČR PO 1. ZÁŘÍ 2007

Na základě zahraničních záznamů uložených v Schengenském informačním systému bylo v České republice registrováno 885 pozitivních dotazů, které se vztahovaly k osobám, věcem, dokladům, apod. Nejvíce jich bylo původem ze Slovenska (443), Německa (183), Rakouska (96), Itálie (54) a Francie (25). V zahraničí bylo oproti tomu provedeno 121 pozitivních dotazů na základě údajů vložených českými orgány. Nejvíce jich zadali v Polsku (47), na Slovensku (22) a v Německu (20).

Výše uvedené údaje dokladují smysluplné a účelné využívání Schengenského informačního systému a svědčí rovněž o kvalitní práci policistů, kteří tento informační systém používají teprve velmi krátkou dobu. Výsledky rovněž rozptylují obavy, že by po vstupu ČR do schengenského prostoru a zrušení kontrol na vnitřních hranicích mohlo docházet k nekontrolovatelnému pohybu hledaných osob. Jak naznačují výše uvedené informace, zavedením Schengenského informačního systému došlo k nárůstu zadržení hledaných osob.

kpt. Bc. Roman SKŘEPEK